

آشنایی با کتابخانه بزرگ میرداماد

بستری غنی برای پژوهش و مطالعه

■ پرستو قوشچی
مسؤل کتابخانه میرداماد

■ مقدمه

هنگامی که شخصی وارد کتابخانه می‌شود، انتظار سکوت و آرامش را دارد. عوامل زیادی در شکل‌گیری این آرامش نقش دارند؛ برخورداری محیط کتابخانه و سالن مطالعه از سیستم عایق صوتی، تنظیم دمای مناسب فضا و همچنین وجود بخش‌های موردنیاز، می‌تواند بسترساز یک محیط فرهنگی مطلوب باشد. یک کتابخانه ایده‌آل جدای از انواع منابع، از نظر سخت‌افزاری نیز دارای فضاهای متفاوتی چون مخزن، سالن مطالعه، محیط‌های بهداشتی و فضای سبز مناسب و استاندارد است. کتابخانه عمومی میرداماد، از جمله بخش‌های زیرمجموعه مؤسسه فرهنگی میرداماد است، که در سال ۱۳۸۹ افتتاح شده و تاکنون مشغول به فعالیت و ارائه خدمات است. این کتابخانه از لحاظ وسعت و تعداد منابع، بزرگترین کتابخانه شمال کشور محسوب می‌شود. کتابخانه میرداماد ۱۸ پایگاه مطالعاتی در زمینه کتاب‌های فارسی، عربی و لاتین، کتاب‌های صوتی، پایان‌نامه، مقاله، نرم‌افزارهای علمی و پژوهشی، نشریات فارسی و صحافی شده، نسخه‌های خطی و چاپ سنگی و... را از نظر قالب‌های محتوایی پوشش داده و از مخزن اصلی، دو سالن مطالعه‌ی بانوان و آقایان، سالن کودک، بخش‌های مرجع، نشریات چاپی، نرم‌افزارهای علمی پژوهشی، نشریات صحافی شده و... تشکیل شده است.

مخزن یک کتابخانه یکی از مهم‌ترین قسمت‌های آن است که محل نگهداری کتاب‌ها و سایر منابع کتابخانه‌ای بوده و هدف از وجود آن، ایجاد امکان رده‌بندی منابع، به منظور تسریع دسترسی به منابع و بهبود کیفیت ارائه خدمات به مراجعه‌کنندگان است. معمولاً مخزن‌ها به دو صورت «قفسه باز» و «قفسه بسته» اداره می‌شوند، که مخزن کتابخانه مؤسسه فرهنگی میرداماد از نوع مخزن قفسه بسته است. در این مخزن حجم بالایی از کتاب‌های فارسی، عربی، لاتین، منابع استان‌شناسی، نسخ خطی و سنگی، مجلات جاری و صحافی شده نگهداری می‌شود، که مراجعه‌کنندگان امکان ورود به آن را ندارند. مخزن کتابخانه میرداماد با وجود بیش از ۱۲۲ هزار جلد کتاب، یک محیط غنی برای علاقه‌مندان مطالعه و عموم پژوهشگران، به ویژه پژوهشگران استان گلستان است.

روزانه به‌طور میانگین حدود ۳۰۰ نفر به کتابخانه مراجعه کرده و از سالن مطالعه بهره می‌برند. از این تعداد تنها ۳۰ درصد از ظرفیت مخزن کتابخانه استفاده می‌کنند، که با توجه به ایجاد تنوع در موضوعات کتاب‌ها، این رقم رو به افزایش است. عضویت در کتابخانه میرداماد شرایط سنی و تحصیلی خاصی نداشته و تمام افراد جامعه با رعایت مقررات می‌توانند با در دست داشتن مدارک مورد نیاز، به عضویت کتابخانه درآمده و از خدمات آن بهره‌مند شوند و همه‌روزه از ساعت ۷:۳۰ صبح تا ساعت ۲۰ (۸ شب) از ظرفیت سالن مطالعه کتابخانه فرهنگی میرداماد نهایت استفاده را ببرند.

در حال حاضر بیش از ۱۲۲ هزار جلد کتاب فارسی و عربی، ۱۹۰۰ جلد کتاب لاتین، ۱۴۰۰ جلد کتاب مرتبط با استان گلستان، ۴۷۷ جلد کتاب خطی، ۲۸۵ جلد کتاب چاپ‌سنگی، بیش از ۱۸ هزار شماره مجله جاری و صحافی شده در مخازن کتابخانه میرداماد وجود دارد. بیشترین تعداد کتاب در مخازن میرداماد در زمینه‌های دینی، تاریخ و ادبیات است. علاوه بر این چهار هزار عنوان کتاب الکترونیک، سه هزار و ۵۰۰ حلقه لوح فشرده، هزار و ۵۰۰ عنوان کتاب صوتی، ۶۵۰ عنوان مقاله و دوهزار و ۷۰۰ جلد پایان‌نامه از جمله منابع غیرچاپی موجود در این مجموعه هستند.

انتخاب روش «قفسه‌بندی بسته» برای مخزن کتابخانه میرداماد، به دلیل بالا بودن حجم کتاب‌ها و به منظور ایجاد ایمنی، بوده است. مراجعه‌کنندگان می‌توانند از طریق سیستم‌های جستجوی موجود در بخش سفارش کتاب، عنوان و موضوع و اطلاعات کتاب‌های مورد نظر خود را وارد کرده و در صورت موجود بودن، آن را به مدت ۲ هفته امانت بگیرند.

در حال حاضر کتابخانه میرداماد تعداد یک‌هزار و ۸۰۰ نفر عضو دارد. طبق آمار به‌دست آمده، بیشتر کسانی که به مخزن این کتابخانه مراجعه می‌کنند، محصلان و دانشجویان استان هستند. بیشتر کتاب‌هایی که در سه ماهه اخیر در این کتابخانه امانت داده شده، از نظر موضوعی شامل کتاب‌های علمی-پژوهشی بوده و پس از آن، کتاب‌های حوزه ادبیات و دین بیشترین متقاضی را در بین مراجعه‌کنندگان داشته‌اند. در مؤسسه فرهنگی میرداماد یک سالن مجزا برای مطالعه کودکان و نوجوانان استان وجود دارد، که این

سالن مجهز به یک مخزن قفسه‌باز بوده و تعداد زیادی کتاب‌های متناسب رده سنی کودکان و نوجوانان با موضوعات متنوع در آن نگهداری می‌شود. لذا کودکان و نوجوانانی که از این سالن استفاده می‌کنند، می‌توانند با جستجوی فیزیکی در این مخزن، کتاب‌های مورد علاقه و نیاز خود را مطالعه کنند.

از ویژگی‌های بارز این کتابخانه در راستای تأمین کتاب، این است که مدیریت کتابخانه با توجه به نیازها و درخواست‌های مراجعه‌کنندگان و پژوهشگران همواره در حال تکمیل منابع خود است. هم‌چنین بسیاری از پژوهشگران و کتابخوانان وابسته به این کتابخانه، پس از اطلاع از عدم وجود برخی از کتاب‌ها، ضمن مشورت با مدیر کتابخانه و دریافت تأییدیه وی، به عنوان نماینده کتابخانه، اقدام به خرید کتاب‌های موردنیاز کرده و هزینه آن را دریافت می‌دارند.

از بخش‌های حایز اهمیت کتابخانه میرداماد، بخش مجموعه‌های اهدایی آن است که بیانگر حس اعتماد و برآورده شدن آمال کسانی است که سال‌ها با خون دل کتاب‌های ارزشمندی را به شکل خصوصی گردآوری کرده و اکنون این کتابخانه را بهترین مکان برای نگاهداری گنجینه گرانبهای خود می‌دانند.

از دیگر بخش‌های جذاب و ارزشمند این کتابخانه، بخشی با عنوان «گنجینه امضاء مؤلف» است. در این بخش تمامی کتاب‌هایی که یادداشت و امضاء نویسنده، مترجم، یا سراینده کتاب در صفحاتی از آن وجود دارد، نگاهداری می‌شوند و روزبه‌روز نیز در حال افزایش هستند.

کتابخانه میرداماد بیشترین فضای ساختمان مؤسسه میرداماد را به خود اختصاص داده و یکی از اصلی‌ترین ارکان این مؤسسه به‌شمار می‌رود. این کتابخانه قابلیت آن را دارد که برای جامعه گردشگران فرهنگی در سطح ملی و بین‌المللی، تبدیل به یک مقصد گردشگری فرهنگی شود.

سالن مطالعه
و مخزن قفسه‌باز
مخصوص کودک و نوجوان